

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY - 43. TÝDEN (25.10.2021)

Kamil Holý

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka [Poradenství](#). Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Do zbylých porostů brukvovité zeleniny naletují nové mšice, tvoří minikolonie, rostlinám neškodí, ale mohou vadit odběratelům. V nízké míře se objevují i nové požerky od zápředníčků. Z předchozího období přetrvává výskyt molice vlašovičnickové a mšic, pokud se dostanou do skladů, mohou škodit i později.

Dnešní zpráva o výskytu škůdců je v tomto roce poslední. Výhled na listopad je příznivý, škůdců zeleniny na polích mnoho není, někde může být problém s třásněnkami na cibulovinách, housenkami mūr na listech nebo osenic v půdě. Na pozemcích s osenicemi bude riziko škod i na jaře, obdobné to bude s drátovci.

Pokud bude i nadále pěkné počasí, může být problém s přenašeči viróz na ozimech. Kdo pěstuje spolu se zeleninou i řepku, bude se nejspíše potýkat i s dřepčíkem olejkovým.

Brukvovitá zelenina - v teplých dnech naletují nové mšice, ale intenzita je nízká a mohou vadit zákazníkům pouze svojí přítomností, rostliny nepoškodí. V nízkém počtu jsou i nové housenky od zápředníčka. Molic ubývá, ale pokud se naskladní pupária do skladu, mohou v teple dokončit vývoj a poletovat uvnitř skladů. Obdobné je to se mšicí zelnou, naskladněné kolonie mohou nějaký čas fungovat i ve skladech. Ostatních housenek minimum, stejně jako nových min od vrtalek.

Ostatní zelenina - mohou škodit housenky osenic. V listech špenátu jsou miny od květilky řepné, hojnější jsou i dospělci. Vyšší poškození je v oblastech s již sklizenou cukrovkou, odkud se květilky stěhují na špenát. Lokálně může být problém s třásněnkami.

Rizikové - mšice, housenky zápředníčka, mūr a molice

Molice vlašovičnicková

- na pozemcích stále přítomna, pokud se dostanou pupária do skladů, budou při vyšší teplotě skladování schopna dokončit vývoj a ve skladech začnou poletovat dospělci.

Monitoring - na spodní straně listů dospělci, snůšky vajíček, nymfy a pupária.

Ochrana - rostliny z napadených porostů zbavit částí s pupárii a nymfami vyšších instarů. Z vajíček již vývoj nedokončí.

Housenky můr

- většina housenek již dokončila vývoj a zalezla do půdy ke kuklení.

Monitoring - požerky jsou vidět při průchodu porostem - hledat housenky na spodní straně poškozených listů. Výskyt často ohniskový.

Ochrana - provádět s ohledem na teplotu, v chladu nejsou housenky aktivní => minimální požerový účinek.

Vrtalky a vrtule celerová

- vrtalky vytvářejí na různých zeleninách (hl. brukvovité a celer) chodbičkové nebo plošné miny, obdobně vrtule celerová. Výskyt nových min minimální.

Monitoring - při vyšším výskytu možno pozorovat dospělce na listech, lze použít i žluté misky/lepové desky a smýkání, ale diagnostika dospělců je obtížná a v praxi zpravidla nepoužitelná.

Ochrana možno signalizovat podle prvních, začínajících min v listech - v té době ještě dospělci kladou.

Ochrana - celkově výskyt nízké (vada vzhledu), při sklizni postačí odlomit napadený list.

Dřepčící - *Phyllotreta* spp. a dřepčík olejkový

- početnost nízká, většina preferuje řepky a hořčice. Pokud bude teplejší počasí i v listopadu, může být problém s dřepčíkem olejkovým v řepkách.

Monitoring - dospělci jsou většinou na vrchní straně listů, ve kterých jsou vykousané dírky.

Ochrana - vzhledem k nízkému výskytu zpravidla není třeba.

Zápředníček polní

- housenky stále v porostech, lokálně mohou škodit na části rostlin.

Monitoring - zelené housenky zpravidla na spodní straně listů, žijí jednotlivě, ale na listu může být více housenek. Skeletují listy, vrchní pokožka zůstává neporušena.

Ochrana - výskyt nízké, při sklizni odlomit napadený list s požerky a housenkou.

Mšice zelná a broskvoňová

- slabá migrace mšic pokračuje, tvoří se minikolonie. Kolonie z předchozího období obdobné velikosti nebo se zmenšují. Mšice zelná klade diapauzní vajíčka, která přezimují.

Monitoring - různě velké kolonie na listech a v hlávkách (i schované pod vrchními listy).

Ochrana - při sklizni oloupat napadené listy, nevozit hlávky s koloniemi do skladů.

Třásněnky

- dospělců ubylo, ale lokálně mohou škodit.

Monitoring - dospělci i nymfy jsou ukryté mezi nahloučenými listy nebo volně na listech (v zelí i v hlávce pod několika listy). V místě sání černé kupičky trusu.

Ochrana - má smysl zpravidla pouze v cibulovinách, které zůstanou do jara a jsou napadené třásněnkou. Třásněnka na nich přezimuje a s jarním oteplením začne znovu škodit.

Užitečné organizmy

Početností nízká, významní jsou již jen parazitoidi přezimujících housenek, kteří jsou adaptovaní na chlad. Z housenek bělásky zelného vylézají lumčící a tvoří žluté kokony vedle hostitele. Parazitace může dosahovat až 90 %.

Kokony lumčička žlutohého u housenky bělásky, která do několika dní uhynie.

Krátkodobé noční mrazíky podzimním druhům hmyzu nevadí, po oteplení začnou aktivovat. Pokud bude současné pěkné počasí pokračovat i v listopadu, může být problém s některými škůdci polních plodin.

Černá vajíčka mšice zelné ve vymírající kolonii

Na špenátu jsou hojné miny i dospělci květilky řepné

Květák poškozený housenkami bělásků

Poškození listů od zápředníčka (vlevo) a vrtalky

Molice je stále přítomna včetně nejmladších vývojových stádií

Poškození póru třásněnkami